

Zagrożenia pożarowe spowodowane wypalaniem traw

Komenda Powiatowa
Państwowej Straży Pożarnej
W Czarnkowie

ZAGROŻENIA POŻAROWE SPOWODOWANE WYPALANIEM TRAW

Niebezpieczeństwa i zagrożenia pożarów traw

Przełom wiosny oraz przedwiośnie to okresy, w których wyraźnie wzrasta liczba pożarów łąk i nieużytków. Już od wielu lat. Spowodowane jest to, niestety, wypalaniem traw i pozostałości roślinnych. Obszary zeszłorocznej wysuszonej roślinności, która ze względu na występujące w tym czasie okresy wegetacji stanowi doskonałe podłoże palne, co w zestawieniu z dużą aktywnością czynnika ludzkiego w tym sektorze, skutkuje gwałtownym wzrostem pożarów. Za ponad 94% przyczyn ich powstania odpowiedzialny jest człowiek.

Okolo 30% pożarów traw powstaje ze względu na przypadkowe zaproszenia ognia na przykład poprzez wyrzucenie niedopałków ze środków transportu, w tym przejeżdżających pociągów lub samochodów na pobocze drogi. Celowe podpalanie traw stanowi natomiast aż 70% wszystkich pożarów w tej kategorii. Najczęściej słyszy się, iż to zły nawyk osób dorosłych.

W żadnym z powyższych przypadków sprawcy nie liczą się z możliwością powstania zagrożenia rozwoju pożaru na obszary leśne! Trzeba pamiętać, że po zimie trawy są wysuszone i palą się bardzo szybko. W rozprzestrzenianiu ognia pomagają także powiewy wiatru. W przypadku gwałtownej zmiany jego kierunku, pożary bardzo często wymykają się spod kontroli i przenoszą na pobliskie lasy oraz zabudowania. Niejednokrotnie w takich pożarach ludzie tracą dobytek całego życia.

Występuje również bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi.

Co roku w pożarach wywołanych wypalaniem traw giną ludzie !!!

-

Z danych statystycznych Państwowej Straży Pożarnej wynika, że w przedziale wiekowym osób, które zginęły podczas czynności wypalania traw są to głównie osoby starsze, które po podpaleniu trawy nie zdążyły oddalić się na bezpieczną odległość (pamiętajmy, iż wiatr zmienia swój kierunek, a więc nie sposób określić też kierunku rozprzestrzeniania się pożaru).

Nasze hasło to:

NIE WYPALAJ !!!

Jak już wspomniano wypalanie traw to także bardzo duże zagrożenie dla lasów.

Z uwagi na znaczne zalesienie powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego - Puszcza Notecka, tereny upraw rolniczych i leśnych dość często ze sobą sąsiadują, a czasami wręcz przenikają się. Ogień z nieużytków rolniczych niejednokrotnie przenosi się na obszary leśne, niszcząc bezpowrotnie bezcenne drzewostany, które po pożarze odradzają się przez wiele dziesiątek lat. Zaraz po okresie zimowym trawy palą się bardzo szybko, bowiem są wysuszone - ogień ogarnia coraz większe połacie powodując tym samym bardzo duże zagrożenie dla lasów państwowych, okolicznych zabudowań gospodarczych i nie tylko. Od palącego się poszycia gleby, zapaleniu ulega podziemna warstwa torfu, który może zalegać nawet do kilkunastu metrów w głąb. Są to pożary długotrwałe (nawet do kilku miesięcy) i wyjątkowo trudne do ugaszenia. Ponadto, w przypadku, gdy zwykła łąka po pożarze regeneruje się przez kilka lat, to pokłady torfu potrzebują na to kilku tysięcy lat.

Podczas pożaru powstaje duże zadymienie, które jest szczególnie groźne dla osób przebywających w bezpośrednim sąsiedztwie miejsca zdarzenia, z uwagi na możliwość zaciądzenia oraz braku dostępu tlenu. Dym powoduje ponadto zmniejszenie widoczności na drogach, co może prowadzić do powstania groźnych w skutkach kolizji i wypadków drogowych.

Dlaczego wypalamy trawy

Nadal bowiem od wielu pokoleń wśród rolników panuje przekonanie, że spalenie trawy spowoduje szybszy i bujniejszy odrost młodej trawy, a tym samym przyniesie korzyści ekonomiczne. Nic bardziej błędnego!

Jakie są skutki wypalania traw

Okazuje się, że ziemia wyjąławia się, zahamowany zostaje bardzo pożyteczny, naturalny rozkład resztek roślinnych oraz asymilacja azotu z powietrza. Do atmosfery przedostaje się szereg związków chemicznych będących truciznami zarówno dla ludzi jak i zwierząt. Niszczony są miejsca lęgowe wielu gatunków gnieźdzących się na ziemi i w krzewach. Palą się również gniazda już zasiedlone, a zatem z jajeczkami lub pisklętami (np. tak lubianych przez nas wszystkich skowronków). Dym uniemożliwia pszczołom i trzmielom oblatywanie łąk. Owady giną w płomieniach, co powoduje zmniejszenie liczby zapylonych kwiatów, a w konsekwencji obniżenie plonów roślin.

Giną także zwierzęta domowe, które przypadkowo znajdą się w zasięgu pożaru (tracą orientację w dymie, ulegają zaccadzeniu). Dotyczy to również dużych zwierząt leśnych, takich jak sarny, jelenie czy dziki. Płomienie niszczą miejsca bytowania zwierzyny łownej, m.in. bażantów, kuropatw, zajęcy, a nawet saren. W płomieniach lub na skutek podwyższonej temperatury ginie również bardzo dużo pożytecznych zwierząt kręgowych np. tj.: płazy (żaby, ropuchy, jaszczurki), ssaki (krety ryjówki, jeże, zajęce, lisy, borsuki, kuny, nornice, badylarki, ryjówki i inne drobne gryzonie). Przy wypalaniu traw giną mrówki. Jedna ich kolonia może zniszczyć do 4 milionów szkodliwych owadów rocznie. Mrówki zjadając resztki roślinne i zwierzęce ułatwiają rozkład masy organicznej oraz wzbogacają warstwę próchnicy, „przewietrzają” glebę. Podobnymi sprzymierzeńcami w walce ze szkodnikami są biedronki, zjadające mszyce. Ogień uśmierca wiele pożytecznych zwierząt bezkręgowych, m.in.

dżdżownice (które mają pozytywny wpływ na strukturę gleby i jej właściwości), pająki, wije, owady (drapieżne i pasożytnicze). Pożary traw więc niszczą rodzimą faunę i florę.

Warto wiedzieć

Dopłaty z Unii Europejskiej dla rolników:

- dopłaty otrzymają rolnicy, którzy właściwie prowadzą gospodarstwo,
- dopłata jest przywilejem a nie obowiązkiem,
- pozbawienie przywileju nie wymaga udowodnienia winy,
- to rolnik powinien udowodnić że gospodaruje właściwie,
- jeśli jest możliwość udowodnienia winy, to nakłada się karę!,
- niewłaściwa gospodarka rolna to między innymi wypalanie pozostałości rośliny **ZANIM PODPALISZ**

- POMYŚL

Przypominamy !!!

Wypalanie traw jest naprawdę niebezpieczne i niedozwolone!

Poniżej przytaczamy wybrany zbiór uregulowań prawnych dotyczących wypalania traw.

Zgodnie z Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz.U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.):

- art. 124 informuje, że „Zabrania się wypalania łąk, pastwisk, nieużytków, rowów, pasów przydrożnych, szlaków kolejowych oraz trzcinowisk i szuwarów”.
- art. 131 pkt.12 jako przepis sanacyjny wg którego „Kto wypala łąki, pastwiska, nieużytki, rowy, pasy przydrożne, szlaki kolejowe, trzcinowiska lub szuwary podlega karze aresztu albo grzywny” Popełnione wykroczenie podlega karze aresztu od 5 do 30 dni i grzywny od 20 do 5000 zł. Kary natomiast za wykroczenia wymierzają sądy grodzkie będące wydziałami właściwych sądów rejonowych.

Zgodnie z Ustawą z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity Dz.U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59 z późn. zm.):

- art. 30 ust.3 informuje, że „w lasach oraz na terenach śródleśnych, jak również w odległości do 100 m od granicy lasu, zabrania się działań i czynności mogących wywołać niebezpieczeństwo, a w szczególności:
  - rozniecenia poza miejscami wyznaczonymi do tego celu przez właściciela lasu lub nadleśniczego,
  - korzystania z otwartego płomienia,
  - wypalania wierzchniej warstwy gleby i pozostałości roślinnych”.

Za wykroczenia tego typu grożą surowe sankcje!! Natomiast art. 30 ust.3 nie dotyczy działań i czynności związanych z gospodarką leśną pod warunkiem, że czynności te nie stanowią zagrożenia pożarowego.

Na podstawie Ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (tekst jednolity Dz.U. z 2010 r. Nr 46, poz. 275 z późn. zm.):

- art. 82 § 3 wskazuje „Kto na terenie lasu, na terenach śródleśnych, na obszarze łąk, torfowisk i wrzosowisk, jak również w odległości do 100 m od nich roznieca ogień poza miejscami wyznaczonymi do tego celu albo pali tytoń, z wyjątkiem miejsc na drogach utwardzonych i miejsc wyznaczonych do pobytu ludzi, podlega karze aresztu, grzywny albo karze nagany”,
- art. 82 § 4 wskazuje „Kto wypala trawy, słomę lub pozostałości roślinne na polach w odległości mniejszej niż 100 m od zabudowań, lasów, zboża na pniu i miejsc ustawienia stert lub stogów bądź w sposób powodujący zakłócenia w ruchu drogowym, a także bez zapewnienia stałego nadzoru miejsca wypalania podlega karze aresztu, grzywny albo karze nagany”.

Na podstawie Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.):

- art. 163 § 1 stanowi: „Kto sprowadza zdarzenie, które zagraża życiu lub zdrowiu wielu osób albo mieniu w wielkich rozmiarach, mające postać pożaru, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10”,
- art. 164 § 1 mówi jednak: „Kto sprowadza bezpośrednio niebezpieczeństwo zdarzenia określonego w art. 163 § 1 podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8 a § 2 jeżeli sprawca działa nieumyślnie podlega karze pozbawienia wolności do lat 3”.

Ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (tekst jednolity Dz.U. z 2009 r. Nr 178, poz. 1380 z późn. zm.):

- art. 9 określa: „Kto zauważy pożar, klęskę żywiołową lub inne miejscowe zagrożenia, jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić osoby znajdujące się w strefie zagrożenia oraz: centrum powiadamiania ratunkowego lub jednostkę ochrony przeciwpożarowej albo Policję bądź wójta albo sołtysa”.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. z 2010 r. Nr 109, poz. 719):

- § 4 ust.1 pkt.5 ostrzega: „W obiektach oraz terenach przyległych do nich jest zabronione wykonywanie następujących czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenianie się, utrudnianie prowadzenia działania ratowniczego lub ewakuacji: w tym rozpalanie ognia lub wypalanie wierzchniej warstwy gleby i traw, w miejscu umożliwiającym zapalenie się materiałów palnych albo sąsiednich obiektów”,
- § 40 ust.1 pkt.1 i pkt.2 informuje: „W lasach i na terenach śródleśnych, na obszarze łąk, torfowisk i wrzosowisk, jak również w odległości do 100 m od granicy lasów nie jest dopuszczalne wykonywanie czynności mogących wywołać niebezpieczeństwo powstania pożaru, w szczególności:
  - rozniecanie ognia poza miejscami wyznaczonymi do tego celu przez właściciela lub zarządcę lasu;
  - palenie tytoniu, z wyjątkiem miejsc na drogach utwardzonych i miejsc wyznaczonych do pobytu ludzi,
- § 43 informuje: „Wypalanie słomy i pozostałości roślinnych na polach jest zabronione”.

W walkę ze zjawiskiem wiosennego wypalania traw włączyła się także Unia Europejska. Założenia polityki rolnej UE regulują między innymi zagadnienia ochrony środowiska w rolnictwie. Jednym z narzędzi umożliwiających

dokonywanie pozytywnych przemian w tym sektorze jest system dopłat bezpośrednich. Ta forma wsparcia unijnego, zobowiązuje użytkownika gruntów do ich utrzymania zgodnie z normami tzn. w dobrej kulturze rolnej patrz: art. 7 ust. 1 pkt 2a Ustawa z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (tekst jednolity Dz.U. z 2008 r. Nr 170, poz. 1051 z późn. zm.).

W ślad za Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, należy stwierdzić że wypalanie traw jest nie dość, że środowiskowo szkodliwe, ale także surowo zabronione. Za wypalanie traw grożą, oprócz kar nakładanych np. przez policję czy prokuraturę, także dotkliwe kary finansowe nakładane przez Agencję w postaci zmniejszenia od 3 do 20%, a w skrajnych przypadkach nawet odebrania, należnej wysokości wszystkich rodzajów dopłat bezpośrednich za dany rok. Podczas intensywnego prowadzenia prac rolnych na polach, także dochodzi do powstawania pożarów wskutek nieostrożności osób wykonujących te prace lub niesprawnego sprzętu technicznego.

Požary nieużytków, z uwagi na ich charakter i zazwyczaj duże rozmiary, angażują znaczną liczbę sił i środków straży pożarnych. Każda interwencja to poważny wydatek finansowy. Strażacy zaangażowani w akcję gaszenia pożarów traw, łąk i nieużytków, w tym samym czasie mogą być potrzebni do ratowania życia i mienia ludzkiego w innym miejscu. Może się zdarzyć, że przez lekkomyślność ludzi nie dojadą z pomocą na czas tam, gdzie będą naprawdę niezbędni.

UWAGA!!!

Od stosowania się do powyższych rad może zależeć między innymi nasze zdrowie i życie oraz zdrowie i życie naszych bliskich. Dbajmy o nasze środowisko naturalne. Wystarczy jedynie odrobina przezorności.